

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

PREPORUKE

VIJEĆE

PREPORUKA VIJEĆA

od 9. prosinca 2013.

o djelotvornim mjerama integracije Roma u državama članicama

(2013/C 378/01)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292., u vezi s člankom 19. stavkom 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) U skladu s člankom 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), jednakost je jedna od temeljnih vrijednosti Unije. U skladu s drugim podstavkom članka 3. stavka 3. UEU, Unija suzbija društvenu isključenost i diskriminaciju i promiče zaštitu djece.
- (2) U članku 10. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) navodi se da je Unija usmjerena borbi protiv diskriminacije na temelju rasnog ili etničkog podrijetla pri utvrđivanju i provedbi svojih politika i aktivnosti.
- (3) Članak 19. stavak 1. UFEU-a omogućava Vijeću usvajanje mjera za borbu protiv diskriminacije na temelju spola, rase, etničkog podrijetla, religije ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije.
- (4) Članak 21. stavak 1. Povelje o temeljnim pravima Europske unije navodi da je zabranjena svaka diskriminacija na temelju spola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih osobina, jezika ili pripadnosti nacionalnoj manjini.

(5) Direktiva Vijeća 2000/43/EZ ⁽¹⁾ sadrži obvezujući okvir kojim se u cijeloj Uniji zabranjuje diskriminacija na temelju rasnog ili etničkog podrijetla pri zapošljavanju i obuci, obrazovanju, socijalnoj zaštiti (uključujući socijalno osiguranje i zdravstvenu skrb), socijalnim prednostima i pristupu dobrima i uslugama, uključujući stanovanje.

(6) Za potrebe ove Preporuke, kao i u drugim političkim dokumentima Europskog parlamenta i Vijeća, izraz „Romi” ovdje se koristi kao zajednički naziv koji uključuje skupine ljudi s manje ili više sličnim kulturnim značajkama, kao što su Sinti, Putnici, Kalé, Gens du voyage itd., bez obzira jesu li ili nisu sjedilački.

(7) Mnogi Romi u Uniji još uvijek žive u velikom siromaštvu, društvenoj isključenosti, diskriminaciji i preprekama u ostvarivanju temeljnih prava što ih čini osjetljivima na iskorištavanje, na primjer na trgovanje ljudima. Stoga treba razmotriti učinkovitije mjere socijalne uključenosti prilagođene njihovoj situaciji i potrebama.

(8) Stanje romske djece je posebno zabrinjavajuće, zbog niza čimbenika koji ih čine posebno ranjivima i izloženima, *inter alia*, lošem zdravlju, lošem stanovanju, lošoj prehrani, isključenosti, diskriminaciji, rasizmu i nasilju. Društvena isključenost romske djece često se povezuje s nedostatkom registracije pri rođenju i identifikacijskih isprava, niskom sudjelovanju u obrazovanju u ranom

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provođenju načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo (SL L 180, 19.7.2000., str. 22.).

- djetinjstvu i skrbi kao i u visokom obrazovanju te povišenim stopama napuštanja školovanja. Segregacija predstavlja ozbiljnu prepreku pristupu kvalitetnom obrazovanju. Neka su romska djeca također žrtve trgovanja ljudima i iskorištavanja rada.
- (9) Romi koji su državljani treće zemlje koji legalno borave u državama članicama mogu biti posebno ranjivi, posebno kada dijele jednako teške životne uvjete kao mnogi Romi građani Unije, dok se pritom također suočavaju s izazovima s kojima se susreću mnogi migranti koji dolaze izvan Unije.
- (10) U kontekstu slobode kretanja i mobilnosti unutar EU-a, potrebno je poštovati pravo na slobodu kretanja građana Unije i uvjete njegove primjene, u skladu s odredbama iz Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, pritom također stremiti poboljšanju životnih uvjeta Roma i jačanju mjera za promicanje njihove gospodarske i socijalne integracije u njihovim državama članicama podrijetla kao i u državama članicama njihova boravišta.
- (11) Rezolucijama Europskog parlamenta od 9. rujna 2010. o položaju Roma i o slobodnom kretanju osoba u Europskoj uniji te od 9. ožujka 2011. o Strategiji EU-a za uključivanje Roma poziva se Komisija i države članice na pokretanje postojećih strategija i instrumenata kako bi se osiguralo socijalno i gospodarsko uključivanje Roma.
- (12) U svojoj Komunikaciji od 5. travnja 2011. s naslovom „Okvir EU-a za nacionalne strategije integracije Roma do 2020.“, Komisija je potaknula države članice na usvajanje ili daljnje razvijanje sveobuhvatnog pristupa te poticanje ciljeva u obrazovanju, zapošljavanju, zdravstvenoj skrbi i stanovanju kako bi se ubrzala integracija Roma.
- (13) Vijeće je 19. svibnja 2011. donijelo zaključke s naslovom „Okvir EU-a za nacionalne strategije integracije Roma do 2020.“, koji izražavaju posvećenost država članica unaprjeđenju socijalne i gospodarske uključenosti Roma.
- (14) Zaključci Europskog vijeća od 23. i 24. lipnja 2011. pozvali su na brzu primjenu zaključaka Vijeća od 19. svibnja 2011., posebice vezano uz pripremu, ažuriranje ili razvoj nacionalnih strategija integracija Roma država članica ili integriranih skupova mjera politika u okviru njihovih širih politika socijalnog uključenja za poboljšanje situacije Roma.
- (15) U svojoj komunikaciji od 21. svibnja 2012. nazvanoj „Nacionalne strategije integracije Roma: prvi korak prema provedbi okvira EU-a“ Komisija je prikazala rezultate prve procjene svih nacionalnih strategija integracija Roma i integriranih skupova mjera politika i pozvala države članice da razmotre određene prilagodbe kao put naprijed.
- (16) Komisija je pojačala svoj dijalog o integraciji Roma s državama članicama, posebno osnivanjem mreže nacionalnih kontaktnih mjesta za integraciju Roma u listopadu 2012., kako bi raspravila rješenja za uočene izazove. U studenom i prosincu 2012. skupina nacionalnih kontaktnih mjesta dalje je raspravljala o tome kako poboljšati učinkovitost mjera integracije Roma u državama članicama. Ta je skupina naknadno izvijestila mrežu nacionalnih kontaktnih mjesta za integraciju Roma.
- (17) U svojoj Komunikaciji od 26. lipnja 2013. pod naslovom „Koraci naprijed u provedbi nacionalnih strategija za uključivanje Roma“ Komisija ističe potrebu za daljnjim djelovanjem kako bi se osigurali neophodni preduvjeti za uspješnu provedbu mjera usmjerenih ka ubrzanju integracije Roma u najkraćem mogućem roku.
- (18) Komunikacija Komisije od 3. ožujka 2010. pod naslovom „Europa 2020.: Strategija za pametan, održiv i uključiv rast“ (Strategija Europa 2020.) dala je novi poticaj borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti postavljanjem zajedničkih europskih ciljeva za smanjenje broja ljudi kojima prijeti siromaštvo i socijalna isključenost, smanjenje stope prijevremenog napuštanja školovanja, te povećanja uspjeha u školovanju i razina zaposlenosti. U ovom kontekstu, integracija Roma predstavlja značajan dio konvergentnih napora Unije i njezinih država članica. Sadašnji okvir europskog semestra promiče provedbu odgovarajućih preporuka specifičnih za svaku zemlju, dok zaključci Vijeća od 20. lipnja 2013., pod naslovom „Socijalno ulaganje za rast i koheziju“ daju daljnje smjernice za napore osiguranja uključivog rasta.
- (19) S obzirom na gore navedeno i na uočene nedostatke, potrebno je poboljšati i pratiti učinkovitost mjera za
- ⁽¹⁾ Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77.).

integraciju Roma. To bi trebalo biti učinjeno uz potpuno poštovanje načela supsidijarnosti i primarnu odgovornost država članica u ovom području, uvažavajući činjenicu da sakupljanje podataka na osnovu etničkog porijekla može biti osjetljivo pitanje i uvažavajući da bi države članice trebale odabrati vlastite metode praćenja, uključujući prikladne metode za sve sakupljanje podataka kao i moguće indikatore.

- (20) Ova preporuka nastavlja se na različite preporuke iz ranijih rezolucija Europskog parlamenta, zaključaka Vijeća i komunikacija Komisije o integraciji Roma. Cilj joj je dopuniti postojeće zakonodavstvo Unije o suzbijanju diskriminacije kako bi njegovu primjenu i stupanje na snagu učinila učinkovitijim.
- (21) Ova preporuka ne pokriva razlike u postupanju na temelju državljanstva te ne dovodi u pitanje odredbe i uvjete kojima se uređuje pravni status državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva na državnom području država članica u okviru nacionalnog prava i prava Unije ili na pravni učinak tog statusa.
- (22) Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ poziva države članice da predstave cjeloviti pristup rješavanju posebnih potreba geografskih područja koja su najviše pogođena siromaštvom ili ciljnih skupina izloženih najvećem riziku od diskriminacije ili društvenog isključivanja, s posebnim osvrtom na marginalizirane zajednice. Uredba (EU) br. 1304/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ za programsko razdoblje 2014.–2020. uključuje investicijski prioritet usredotočen na društveno-ekonomsku integraciju marginaliziranih zajednica kao što su Romi, nadopunjujući ostale europske strukturne i investicijske fondove (ESIF) ⁽³⁾.

PRIMJEĆUJUĆI DA:

SVRHA

Svrha ove Preporuke je savjetovati države članice o uvećanju učinkovitosti mjera za postizanje integracije Roma i jačanju

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Uredbom (EU) br. 1304/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom socijalnom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1081/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 470.).

⁽³⁾ Europski strukturni i investicijski fondovi jesu Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Europski socijalni fond (ESF), Kohezijski fond (KF), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR).

primjene njihovih nacionalnih strategija integracije Roma ili skupova mjera politika u okviru njihovih širih politika socijalnog uključivanja za poboljšanje situacije Roma i smanjenje jaza između Roma i opće populacije.

Veličina te socijalna i gospodarska situacija romskog stanovništva znatno se razlikuje među državama članicama. Stoga bi nacionalne pristupe integraciji Roma trebalo prilagoditi posebnim uvjetima i potrebama na terenu, uključujući usvajanjem ili nastavljanjem politika koje se u širem kontekstu bave marginaliziranim i zapostavljenim skupinama, kao što su Romi.

Ova se Preporuka izričito usredotočuje na mjere za integraciju Roma, bez namjere da isključi ostale marginalizirane i zapostavljene skupine. Mjere integracije trebale bi biti temeljene na jednakim načelima u usporedivim uvjetima.

OVIME PREPORUČUJE DA DRŽAVE ČLANICE:

1. MATERIJALNA PITANJA POLITIKE

Učinkovite mjere politike

- 1.1. U svrhu promicanja potpune jednakosti Roma u praksi, poduzmu učinkovite mjere politike kako bi osigurale jednako postupanje prema Romima i poštovanje njihovih temeljnih prava, uključujući jednak pristup obrazovanju, zapošljavanju, zdravstvenoj skrbi i stanovanju. Taj bi se cilj mogao postići ili putem uključenih mjera ili putem ciljanih mjera, ili kombinacijom oboje, uključujući posebne mjere za sprječavanje ili izjednačavanje nepovoljnog položaja, uzimajući u obzir specifičnu situaciju Roma i posvetivši posebnu pažnju spolnim odrednicama.

- 1.2. Mjere koje treba donijeti mogu se temeljiti na društveno-ekonomskim pokazateljima, kao što su visoka dugotrajna nezaposlenost, razina obrazovanja i zdravstveni parametri, ili se može usredotočiti na zemljopisna područja koja su marginalizirana i/ili izdvojena.

Pristup obrazovanju

- 1.3. Poduzeti učinkovite mjere kako bi se osiguralo jednako postupanje i potpuna uključenost romskih dječaka i djevojčica u kvalitetno obrazovanje kao i da bi se osiguralo da svi romski učenici završe barem obvezno obrazovanje ⁽⁴⁾. Ovaj cilj mogao bi se postići mjerama kao što su:

⁽⁴⁾ Pravo djeteta na obrazovanje upisano je u članku 28. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta.

- (a) ukloniti segregaciju u školama;
- (b) ukinuti sve slučajeve neprimjerenog smještanja romskih učenika u škole za učenike s posebnim potrebama;
- (c) smanjiti opseg ranog napuštanja školovanja ⁽¹⁾ na svim razinama obrazovanja, uključujući srednjoškolsku razinu i strukovno obrazovanje;
- (d) povećati pristup i kvalitetu obrazovanja i skrbi u ranom djetinjstvu, uključujući ciljanu potporu, ukoliko je to potrebno;
- (e) uzeti u obzir potrebe pojedinih učenika i primjereno ih rješavati, u bliskoj suradnji s njihovim obiteljima;
- (f) koristiti uključujuće i po mjeri sačinjene metode poučavanja i učenja, uključujući podršku u učenju za učenike koji otežano uče, suzbijati nepismenost i promicati dostupnost i korištenje izvan-nastavnih aktivnosti;
- (g) poticati veću uključenost roditelja i poboljšati obrazovanje učitelja, po potrebi;
- (h) poticati sudjelovanje Roma u srednjem i visokom obrazovanju te njegovo završavanje;
- (i) poboljšati pristup drugoj prilici za obrazovanje i obrazovanju odraslih, pružajući potporu za prijelaz između razina obrazovanja i potporu za stjecanje vještina prilagođenih potrebama tržišta rada.

Pristup tržištu rada

- 1.4. Poduzeti učinkovite mjere kako bi se osiguralo jednako postupanje prema Romima u pristupu tržištu rada i prilika za zapošljavanje. Ovaj cilj mogao bi se postići mjerama kao što su:
- (a) potpora prvog radnog iskustva, strukovno osposobljavanje, obuka na poslu, cjeloživotno učenje i razvijanje vještina;
 - (b) potpora samozapošljavanja i poduzetništva;
 - (c) pružanje jednakog pristupa osnovnim javnim službama zapošljavanja, kao i službama za potporu individualnim nezaposlenima, fokusirajući se na indivi-

dualizirano vodstvo i individualno planiranje djelovanja i, gdje je potrebno, promičući prilike za zapošljavanje unutar javnih službi;

- (d) eliminiranje prepreka, uključujući diskriminaciju, (ponovnom) ulaženju na tržište rada.

Pristup zdravstvenoj skrbi

- 1.5. Poduzeti učinkovite mjere kako bi se osiguralo jednako postupanje prema Romima za pristup općenito dostupnim uslugama zdravstvene skrbi ⁽²⁾ na temelju općih kriterija prihvatljivosti. Ovaj cilj mogao bi se postići mjerama kao što su:

- (a) uklanjanje svih prepreka pristupu zdravstvenoj skrbi dostupnoj općem stanovništvu;
- (b) poboljšanje pristupa zdravstvenim pregledima, prenatalnoj i postnatalnoj skrbi, kao i spolnoj i ginekološkoj zdravstvenoj zaštiti koje općenito pružaju nacionalne službe zdravstvene skrbi;
- (c) poboljšanje pristupa programima besplatnog cijepljenja posebno za najugroženije skupine i/ili one koji žive u marginaliziranim i udaljenim područjima;
- (d) podizanje svijesti o pitanjima zdravlja i zdravstvene skrbi.

Pristup stanovanju

- 1.6. Poduzeti učinkovite mjere kako bi se osiguralo jednako postupanje prema Romima u pristupu stanovanju. Ovaj cilj mogao bi se postići mjerama kao što su:

- (a) ukidanje svih praksi prostorne izdvojenosti i promicanje uklanjanja segregacije;
- (b) promicanje nediskriminirajućeg pristupa socijalnom stanovanju;
- (c) pružanje odmorišta za ne-stalno nastanjene Rome, gdje za to postoji lokalno uočena potreba;
- (d) osiguravanje pristupa javnim komunalijama (kao što su voda, struja i plin) i infrastrukturi za stanovanje u skladu s nacionalnim zakonskim odredbama.

⁽¹⁾ Vidi Preporuku Vijeća od 28. lipnja 2011. o politici kojoj je cilj suzbijanje prijevremenog napuštanja školovanja (SL C 191, 1.7.2011., str. 1.). Jedan od glavnih ciljeva Europe 2020. koji je dogovorilo Europsko Vijeće je smanjiti udio mladih koji rano napuštaju školovanje na 10 % i osigurati da barem 40 % mlađe generacije ima visokoobrazovnu ili jednakovrijednu kvalifikaciju.

⁽²⁾ Ova Preporuka ne dovodi u pitanje odredbe Direktive 2004/38/EZ, koja zahtijeva da građani Unije koji se kreću unutar Unije „imaju dostatna sredstva za sebe i članove svoje obitelji da ne postanu teret sustavu socijalne pomoći države članice domaćina tijekom svog boravišta te su sveobuhvatno zdravstveno osigurani u državi članici domaćinu”.

- 1.7. Kad god je to potrebno, osigurati da prijave lokalnih tijela za projekte urbane regeneracije uključuju intervencije u stanovanju u korist marginaliziranih zajednica u okviru integriranog pristupa.
- 1.8. Promicati lokalni razvoj kojim upravlja lokalna zajednica i/ili integrirana teritorijalna ulaganja koje podržavaju europski strukturni i investicijski fondovi.

Financiranje

- 1.9. Dodijeliti primjerenu razinu sredstva za primjenu i nadzor njihovih nacionalnih i lokalnih strategija i akcijskih planova iz bilo kojih dostupnih izvora financiranja (lokalnih, nacionalnih, Unijinih i međunarodnih) s ciljem postizanja integracije Roma putem širih ili ciljanih mjera.
- 1.10. Promicanje društvene uključenosti i suzbijanje siromaštva i diskriminacije, uključujući *inter alia* socioekonomske integracije marginaliziranih zajednica poput Roma, trebalo bi biti olakšano dodjeljivanjem barem 20 % ukupnih sredstava ESF-a u svakoj državi članici za ulaganje u ljude kao što je navedeno u člancima 3. i 4. Uredbe (EU) br. 1304/2013.
- 1.11. Ovisno o veličini i društvenoj i ekonomskoj situaciji njihovih romskih zajednica te rascjepu između Roma i ne-Roma, kao i izazova uočenih u kontekstu Europskog semestra za brojne države članice, poduzeti odgovarajuće mjere za uključivanje integracije Roma u prioritete Sporazuma o partnerstvu o uporabi europskih strukturnih i investicijskih fondova ⁽¹⁾ za razdoblje 2014.–2020.
- 1.12. Unaprijediti njihove sposobnosti vođenja, nadzora i ocjenjivanja uz potporu tehničke pomoći europskih strukturnih i investicijskih fondova i potaknuti uporabu nacionalnih i fondova Unije u svrhu izgradnje sposobnosti lokalnih tijela i organizacija civilnog društva kako bi mogli učinkovito provoditi projekte.
- 1.13. Dodjela javnih sredstava za provedbu nacionalnih strategija integracije Roma ili integriranih skupova mjera politika trebalo bi usmjeriti na posebne potrebe Roma, ili zemljopisna područja koja su najviše pogođena siromaštvom i društvenom isključenosti, te uzeti u obzir spolnu dimenziju.

⁽¹⁾ Europski fond za regionalni razvoj može se koristiti za potporu projektima infrastrukture u sektorima zdravstva, obrazovanja i stanovanja.

2. HORIZONTALNE MJERE POLITIKE

Mjere protiv diskriminacije

- 2.1. Nastaviti ulagati napore za osiguravanje učinkovite praktične provedbe Direktive 2000/43/EZ, posebno osiguravajući da njihove nacionalne, regionalne i lokalne upravne odredbe nisu diskriminatorne i ne dovode do prakse izdvajanja. Mjerodavna sudska praksa Europskog suda za ljudska prava trebala bi služiti kao referentna točka za identificiranje kompatibilnosti odredaba i praksi ljudskih prava u ovom kontekstu.
- 2.2. Primijeniti, gdje je odgovarajuće, mjere uklanjanja segregacije Roma na regionalnoj i lokalnoj razini. Politike i mjere za suzbijanje segregacije trebale bi biti popraćene prikladnim programima obuke i informiranja, uključujući obuku i informiranje o zaštiti ljudskih prava, namijenjenu lokalnim državnim službenicima i predstavnicima civilnog društva samih Roma.
- 2.3. Osigurati da su prisilne deložacije u potpunom skladu sa zakonodavstvom EU-a, kao i s drugim međunarodnim obvezama ljudskih prava, kao što su one Europske konvencije o ljudskim pravima.
- 2.4. Primijeniti mjere za suzbijanje diskriminacije i predrasuda protiv Roma, nekad nazvane anti-ciganizam, u svim slojevima društva. Takve mjere mogle bi uključivati:
- (a) podizanje svijesti o dobrobitima integracije Roma i u romskim zajednicama i u široj javnosti;
- (b) podizanje svijesti opće javnosti o raznovrsnoj prirodi društava i senzibiliziranje javnog mnijenja o problemima uključenosti s kojima se Romi suočavaju, uključujući, gdje je odgovarajuće, spominjanje tih aspekata u programima javnog obrazovanja i nastavnim materijalima; i
- (c) poduzimanje učinkovitih mjera za suzbijanje antiromske retorike i govora mržnje, i rješavanje rasiističkih ili na drugi način stigmatizirajućeg jezika ili ponašanja koja bi mogla predstavljati poticanje diskriminacije protiv Roma.

Zaštita romske djece i žena

- 2.5. Suzbijati sve oblike diskriminacije s kojima se susreću romski maloljetnici i žene, nasilje i nasilje u obitelji nad ženama i djevojčicama, trgovanje ljudima, brakove maloljetnika i prisilne brakove te prosićenje koje uključuje maloljetnike, posebno putem provođenja zakonodavstva. U tu svrhu, države članice trebale bi osigurati uključenost

svih relevantnih čimbenika u ovaj zadatak, uključujući javna tijela, civilno društvo i romske zajednice. U ovom kontekstu, suradnja između država članica poželjna je u situacijama s prekograničnom dimenzijom.

Smanjenje siromaštva kroz društveno ulaganje

2.6. Suzbijati siromaštvo i društvenu isključenost koja utječe na osobe u nepovoljnom položaju, uključujući Rome, ulaganjem u ljudski kapital i politike socijalne kohezije. Ovaj cilj mogao bi se postići mjerama kao što su:

(a) podržavati Rome u svim fazama njihovih života, počevši što je ranije moguće i uz sistematsko bavljenje rizicima s kojima se oni susreću u različitim fazama svog života, uključujući ulaganje u dobru kvalitetu obrazovanja u ranom djetinjstvu, ciljane inicijative jamstva za mlade, cjeloživotno učenje i mjere koje potiču aktivno starenje;

(b) ostvarivati politike aktiviranja i osnaživanja poticanjem (ponovnog) ulaska na tržište rada ciljanim ili širokim programima potpore zapošljavanja, i promicanje uključivog tržišta rada rješavanjem problema diskriminacije na radnom mjestu;

(c) učiniti društvene prednosti i društvene usluge pružane u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, uključujući Rome, održivijim putem boljeg ciljanja, pojednostavljenja postupaka, i borbom protiv prevare i pogrešaka; osiguravati pokretanje programa društvene pomoći i pružati odgovarajuću potporu dohotku onima koji ispunjavaju uvjete.

2.7. Ovisno o veličini i društvenoj i ekonomskoj situaciji njihovih romskih zajednica, razmotriti postavljanje integracije Roma kao jedan od ključnih aspekata njihovih programa nacionalne reforme ili njihovih nacionalnih društvenih izvješća u kontekstu strategije Europa 2020.

Oснаživanje

2.8. Podržati aktivno građanstvo Roma i promicati njihovo društveno, gospodarsko i političko sudjelovanje u društvu, uključujući na lokalnoj razini, s obzirom da je aktivno uključivanje i sudjelovanje Roma od velike važnosti za poboljšanje njihovih životnih uvjeta, kao i za unaprjeđivanje njihove društvene uključenosti.

2.9. Kad to odgovara lokalnim okolnostima, promicati obuku i zapošljavanje kvalificiranih posrednika posvećenih Romima i koristiti posredovanje kao jednu od mjera rješavanja nejednakosti s kojima se susreću Romi u smislu pristupa kvalitetnom obrazovanju, zapošljavanju i stanovanju.

2.10. Obavljati aktivnosti informiranja kako bi se dodatno podigla svijest Roma o njihovim pravima (posebno u svezi s diskriminacijom i mogućnostima zahtijevanja naknade) te o njihovim građanskim dužnostima.

3. STRUKTURNE MJERE

Lokalno djelovanje

3.1. Poštujući nadležnost regionalnih i lokalnih tijela, potaknuti ta tijela da razviju lokalne akcijske planove ili strategije, ili više integriranih skupova mjera politika unutar šire politike društvene uključenosti uključujući polazne crte, mjerila i mjerljive ciljeve za integraciju Roma te kako bi osigurali odgovarajuće financiranje.

3.2. Uključiti regionalna i lokalna tijela i lokalno civilno društvo u razvijanje, primjenu i nadzor njihovih nacionalnih strategija ili integriranih skupova mjera politika u okviru širih politika socijalnog uključivanja. Relevantni predstavnici i zainteresirane strane trebali bi biti uključeni u svezi s partnerskim sporazumima i operativnim programima koje su sufinancirali europski strukturni i investicijski fondovi. Središnja i lokalna tijela trebala bi surađivati u provedbi tih strategija.

U ovu svrhu, podržavati lokalna javna tijela kako bi potaknuli provedbu skupina mjera politika na lokalnoj razini.

3.3. Na lokalnoj razini stremiti integriranom pristupu prema obiteljima romskog podrijetla koji se susreću s višestrukim problemima kao što su nezavršavanje škole, dugovi, siromaštvo i loše zdravlje. U tu svrhu kapacitet lokalnih tijela trebalo bi ojačati, poštujući pri tome nacionalni sustav javne uprave, kako bi im se omogućilo da učinkovito surađuju s dotičnim obiteljima, ali također s, na primjer, školama, organizacijama skrbi za mlade, policijom, organizacijama javnog zdravstva, organizacijama socijalne pomoći, društvima za stanovanje.

Nadzor i ocjenjivanje

3.4. Primjereno nadzirati i ocjenjivati učinkovitost njihovih nacionalnih strategija ili integriranih skupova mjera politika u okviru njihovih širih politika socijalnog uključivanja. Ovaj cilj mogao bi se postići mjerama kao što su postavljanje polaznih crta i mjerljivih ciljeva ili kroz prikupljanje kvalitativnih ili kvantitativnih podataka o socijalnim i ekonomskim učincima takvih strategija ili mjera, u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom i pravom Unije, posebno u svezi sa zaštitom osobnih podataka.

3.5. Koristiti sve postojeće ili druge relevantne temeljne pokazatelje i metode empirijskog društvenog istraživanja ili sakupljanja podataka za procjenu napretka na redovitoj bazi, posebno na lokalnoj razini, omogućavajući učinkovito izvješćivanje o stanju Roma u državama članicama uz moguću potporu Agencije za temeljna prava Europske unije.

Tijela za promicanje jednakog postupanja

3.6. Podržavati rad i institucionalnu nadležnost tijela za promicanje jednakog postupanja dodjeljujući im odgovarajuća sredstva tako da pravna i pravosudna pomoć koju pružaju može učinkovito pomoći romskim žrtvama diskriminacije.

3.7. Promicati redovan dijalog između njihovih nacionalnih kontaktnih mjesta za integraciju Roma i nacionalnih tijela za promicanje jednakog postupanja.

Nacionalna kontaktna mjesta za integraciju Roma

3.8. Pružiti njihovim nacionalnim kontaktnim mjestima za integraciju Roma adekvatan mandat i sredstva koja odgovaraju njihovoj ulozi tako da mogu učinkovito koordinirati međusektorsku primjenu i nadzor politika integracije Roma, pritom poštujući podjelu nadležnosti i unutar svake države članice.

3.9. Uključiti njihova nacionalna kontaktna mjesta za integraciju Roma u procesu odlučivanja u svezi s razvojem, financiranjem i primjenom relevantnih politika. Nacionalna kontaktna mjesta za integraciju Roma trebala bi poticati sudjelovanje i uključivanje civilnog društva Roma u primjeni nacionalnih strategija integracije Roma i lokalnih akcijskih planova.

Međunarodna suradnja

3.10. Poticati razvoj i aktivno sudjelovanje u međunarodnim oblicima suradnje na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini, putem politike inicijativa, posebno projekata i bilateralnih ili multilateralnih sporazuma, kako bi:

(a) surađivali na pitanjima u svezi s prekograničnom mobilnošću Roma unutar Europske unije; i

(b) podržavali zajedničko učenje i veći broj dobrih praksi, na primjer suradnjom među nadležnim tijelima koja

upravljaju strukturnim fondovima s ciljem kreiranja učinkovitih intervencija integracije Roma.

3.11. Međunarodna suradnja navedena u točki 3.10 trebala bi nadopuniti mjere poduzete unutar nacionalnih strategija integracije Roma i integriranih skupova mjera politika u okviru njihovih širih politika socijalnog uključenja i unutar okvira svih postojećih sporazuma o suradnji između država članica kao što je Strategija EU-a za dunavsku regiju te drugih međunarodnih organizacija kao što je Vijeće Europe i Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS).

4. IZVJEŠĆIVANJE I DALJNI POSTUPCI

4.1. Obavijestiti Komisiju o svim mjerama poduzetim u skladu s ovom Preporukom do 1. siječnja 2016.

4.2. Nakon toga obavijestiti Komisiju o svim novim mjerama poduzetim na godišnjoj osnovi, na kraju svake godine, uz informacije o napretku postignutom u provedbi nacionalnih strategija integracija Roma ili nacionalnih skupova mjera politika u okviru njihovih širih politika socijalnog uključenja.

OVIME POZIVA KOMISIJU DA:

5.1. Osigura da informacije koje pružaju države članice služe kao temelj za pripremu njihovih godišnjih izvješća Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni nacionalnih strategija integracije Roma i uđu u Europski semestar strategije Europa 2020 putem preporuka specifičnih za pojedinu državu.

5.2. Na ovoj osnovi, pozorno prati situaciju i, do 1. siječnja 2019. procijeni potrebu da se ova Preporuka revidira i ažurira.

Sastavljeno u Bruxellesu 9. prosinca 2013.

Za Vijeće
Predsjednica
A. PABEDINSKIENĚ